Lakivaliokunta

Lakivaliokunta@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto lakivaliokunnalle; Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (COM(2020) 568 final) tilapäisestä poikkeuksesta sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tietyistä säännöksistä verkossa tapahtuvan lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää lakivaliokuntaa asiantuntijalausuntopyynnöstä ja esittää lausunnossaan seuraavaa:

Taustaa

Komission syyskuussa 2020 antaman asetusehdotuksen taustalla on teledirektiivin voimaantulo 20.12.2020, jolloin sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin sääntely laajenee koskemaan myös numeroista riippumattomia, ns. uusia viestintäpalveluja. Tällaisia ovat esimerkiksi Facebook Messenger. Teledirektiivin voimaantulon myötä kyseiset viestintäpalvelut eivät voi enää käsitellä sähköistä viestintää yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla, jonka on katsottu mahdollistavan käsittelyn lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin poistamiseksi. Näin ollen komissio ehdottaa tilapäistä poikkeusta sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivistä, mikä mahdollistaisi lasten suojelemiseksi tarpeellisen käsittelyn jatkumisen.

Keskeinen sisältö

Asetus koskee vain jo nykyisinkin käytössä olevia teknologioita, joita Whatsappin ja Facebook Messengerin kaltaiset palveluntarjoajat ovat jo tavanomaisesti käyttäneet tätä tarkoitusta varten vapaaehtoisuuden pohjalta. Poikkeusta sovelletaan, jos sähköisen viestinnän käsittely on tarpeen lasten seksuaalisen hyväksikäytön tai sitä koskevan materiaalin havaitsemiseksi, poistamiseksi ja viranomaisten tietoon saattamiseksi.

Käytettävä teknologia rajoittuu asiaankuuluvien keskeisten indikaattorien, kuten avainsanojen ja ikäeron kaltaisten objektiivisesti määriteltyjen riskitekijöiden, käyttöön. Käsittelyssä tulee esiintyä mahdollisimman vähän virheosumia. Käsittely rajoittuu vain ehdottoman välttämättömään ja on palveluntarjoajille edelleen vapaaehtoista.

Vaikutukset

Suomessa soveltamisen on arveltu jäävän vähäiseksi, koska isot globaalit viestintäpalvelut ovat sijoittautuneet muualle. Euroopan laajuisesti asetus kuitenkin mahdollistaa lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumisen

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

jatkumisen tietyissä viestintäpalveluissa teledirektiivin voimaantulon jälkeen. Tavoitteena on siis säilyttää nykytila.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön verkossa on pystyttävä puuttumaan tehokkaasti. Viestintäpalveluiden toimintaedellytyksiä on vahvistettava eikä niitä tule tarpeettomasti heikentää. Sähköiseen viestintään puuttumisen on rajoituttava siihen, mikä on välttämätöntä viestinnän luottamuksellisuuden ja muiden perusoikeuksien kannalta. Lisäksi tämän väliaikaisen mallin on perustuttava vapaaehtoisuuteen. Palveluntarjoajalle ei tulisi syntyä tehtäviä, jotka kuuluvat viranomaiselle. Valtioneuvosto katsoo, että asetusehdotuksessa olevien määritelmien tulee olla selkeitä ja yhdenmukaisia erityisesti niin kutsutun ”groomingin” osalta, sillä tällä on yhteys kriminalisoituihin tekoihin.

Marième Korhonen
erityisasiantuntija
Tieto-osasto

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16, Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi